

cabaretière Dorine Wiersma

'En ik ben ook tégen reïncarnatie'

Fladderende reiki-types, paardenfluisteraars, de sexualisering van de samenleving: Dorine Wiersma kan zich behoorlijk ergeren. En dat levert soms mooie dingen op: haar irritatie over Heleen van Royen werd dit jaar beloond met de Annie M.G. Schmidtprijs. 'Beweren dat de Nederlandse vrouw niet stout genoeg is. Dat is toch gruwelijk!'

...en haar man vindt het goed
wat ze allemaal doet
want dan hoeft-ie er zelf
niet zo vaak overheen
o het is me er een
onze Stoute Heleen...
uit Dorine's prijswinnende lied

'Geweldig dat ik met 'Stoute Heleen' de Annie heb gewonnen (de Annie M.G. Schmidtprijs voor het beste theaterlied, red.). Nee, ik had dat totaal niet gedacht. Wel bizar, zie je jezelf opeens terug op het journaal en in alle kranten. Dat liedje, de irritatie erachter, die komt echt uit mijn tenen. Ik schreef het toevallig op een moment dat Nederland Heleen van Royen, denk ik, ook zat was. Ik liep op een gegeven moment zwanger door Utrecht en toen zag ik de glossy *Heleen, proud to be stout* liggen. Jezus, daar heb je dat wijf weer! dacht ik. Misschien kwam het op dat moment harder binnen omdat ik zwanger was hoor, dat kan best. Ik heb het tijdschrift gekocht, het van voor naar achter uitgeplozen. Omdat ik wist dat ik er een liedje over wilde schrijven. Wat me zo aan haar irriteert, is die leegte. Die houding van: kijk mij eens stout zijn. Dat opgeklopte! Dat ze bij *De wereld draait door* zit, samen met Marlies Dekkers, en beweert dat de Nederlandse vrouw niet stout genoeg is! Dat is toch gruwelijk! Ik bedoel: ik heb niks tegen een vrij huwelijk, ieder zijn eigen sexleven. Maar dóe het gewoon, en val mij en de rest van Nederland er niet mee lastig. Ja, het liedje komt ook voort uit mijn algehele ergernis over de seksualisering van de samenleving. Al die programma's daarover: wat is er nou zo interessant aan neuken? Het is ook maar een handeling.

Er is veel gedoe over het liedje geweest: kan het nou wel, of is het te grof? Er volgden hele discussies op internet, vooral nadat ik die prijs had gewonnen. Kijk, iedereen mag vinden wat-ie vindt. Maar veel mensen baseren hun oordeel op een fragment uit *De wereld draait door* dat op YouTube staat. Dan mis je dus kop en staart. Tegen die mensen zeg ik graag: 'Luister eens naar het hele lied, dan praten we verder.' Het gaat over de grofheid van Heleen van Royen zelf, dat kan je alleen maar neerzetten door haar eigen taalgebruik in de overtreffende trap aan te halen. Ik heb trouwens erg veel lol gehad bij *DWDD*: ik had het liedje nog maar net geschreven, ik was er zelf nog niet echt aan gewend. Ik dacht: ik trek maar een droge kop en ik zie wel wat het wordt. Maar men vond het hilarisch. Jan Mulder klapte dubbel op zijn stoel, heel geestig.

Als kind heb ik veel over de wereld gezworven. Mijn vader was geoloog, hij werkte op booreilanden, was echt zo'n stoere offshore man. Toen ik 4 was, verhuisden we naar Engeland. Na anderhalf jaar vertrokken we naar Taiwan, daarna zaten we nog een paar maanden in Indonesië. Ja, ik vond dat allemaal wel heel leuk, heel avontuurlijk. Als kind vind je alles leuk wat op je afkomt, maar mijn ouders deden ook heel erg hun best om het leuk, gezellig en spannend voor ons te maken. Toen ik 7 was, zijn we weer in Nederland gaan wonen. Eerst in Maastricht, later in Bilthoven. Ik was een vrolijk kind met veel lef, was stoer en speelde graag met de jongens. Later werd ik ook erg brutaal. Op school voerde ik niets uit. Ik heb zeven jaar over de havo gedaan. Het enige wat ik deed, was de klok in de gaten houden om te kijken of het al tijd was.

Mijn vader luisterde veel naar muziek. Hij had een brede smaak: hij hield van klassiek, maar ook van oude jazz en fusionjazz. En hij luisterde naar Pink Floyd, Genesis en Alan Parsons Project: de symfonische rockmuziek. Vroeger wilde ik graag een muziek-instrument spelen: eerst drums, later gitaar. Maar er was iets raars met mij aan de hand als kind: mijn beide schouders lagen om de haverklap uit de kom. Als ik aan het stoeien was en even niet oplette, dan lag-ie er alweer uit. Soms gebeurde dat drie keer op een dag. Ja, dat deed vreselijk veel pijn. Maar op een gegeven moment werd het echt hypermobiel en daardoor werd het ook minder pijnlijk. Het was wel hilarisch, want mijn moeder had een geel eendje dat we James Bond noemden. Het had namelijk het nummerbord 007-JB. Ja, echt, ik verzin het niet. Regelmatig kwam ze met James Bond aanscheuren, op twee wielen door de bocht omdat ik weer eens bij een arts afgeleverd moest worden. Uiteindelijk ben ik op mijn 11e geopereerd aan mijn linkerarm en toen ik 13 was aan mijn rechter. Na beide operaties moest ik een paar maanden een gipskorset aan en vervolgens nog wel een jaar revalideren. Dus ik kon pas op mijn 15e aan gitaarles beginnen. Toen was ik ook meteen heel fanatiek. Ik was opeens ergens de beste in – ik vond die groepslessen ook heel makkelijk. Het jaar erop kreeg ik privéles. Ik was zó enthousiast, vooral toen ik ontdekte

dat je harmonieën kunt spelen op een gitaar. Fascinerend. Ik was 17 toen ik voor het eerst van het conservatorium hoorde. Ik dacht: verrek, er bestaat dus een echte opleiding binnen de muziek. Maar het stond wel ver van me af, ik was tenslotte pas twee jaar bezig. Uiteindelijk heeft iemand mijn muzikaal gehoor getest en daaruit bleek dat ik heel muzikaal was.

Ik werd niet aangenomen toen ik toelatings-examen deed voor het voorbereidende jaar conservatorium, maar werd wel gevraagd om het een jaar later opnieuw te proberen. Daar was ik op zich al blij mee. Ik was 18 en ben toen in Utrecht een jaar in een gitarenwinkel gaan werken. Vier dagen per week, 's avonds studeerde ik gitaar. En het jaar erop werd ik aangenomen! Ik koos voor de klassieke richting. Daar kwamen behalve Bach ook muziekvormen zoals de flamenco en tango voorbij. Geweldig vond ik dat. Al tijdens mijn studie ontdekte ik het lesgeven als vrij zekere inkomstenbron. Andere studenten stonden voor tien gulden per uur in de kroeg, ik hoefde maar vier uur per week les te geven en ving daar dan 100 gulden voor. Dat was handig en ik heb lesgeven ook altijd heel leuk gevonden. Op de klassieke opleiding heerste nogal een dogmatische cultuur, ik ging eigenlijk bijna alleen maar om met mensen van de afdeling lichte muziek. Met een vriendin die dwarsfluit studeerde, speelde ik 's zomers op terrassen in Frankrijk. Zo verdienden we ons avondeten en konden we de hele zomer wegblijven. Dat soort dingen waren eigenlijk *not done* bij de klassieke opleiding.

Net als iedereen had ik wel concertgitariste willen worden, maar ik had al snel door dat dat niet voor mij was weggelegd. In de muziek moet je toch een beetje je eigen weg zoeken. In die tijd was Erik Visser van de groep Flairck mijn vriend, ik kende hem vanuit de gitarenwinkel waar ik werkte. We zijn acht jaar samen geweest. Hij zette teksten van Alexandra van Marken (Nederlandse zangeres en actrice, red.) op muziek. Ik ben hem daarmee gaan helpen en schreef zo mijn eerste liedjes. Erik had ook een grote map met half afgemaakte teksten van zichzelf en zei: 'Probeer hier eens wat mee.' Op een gegeven moment lagen er tien door mij

afgemaakte liedjes van hem. Nee, het kwam geen seconde bij me op om ze zelf te gaan zingen. Dat kwam misschien ook doordat toen ik zang als bijvak wilde gaan doen, een zangdocent op het conservatorium tegen me zei dat ik geen stem had. Ik trok me dat heel erg aan. Ik liep toch al op mijn tenen op het conservatorium.

Op Erik ben ik héél verliefd geweest! Ik was een jaar of 19 toen ik hem leerde kennen en we kregen wat toen ik 23 was. Hij was vijftien jaar ouder dan ik, zo'n grote robuuste gitarist. We hebben het heel leuk gehad en ik heb ook heel veel van hem geleerd. Maar hij was ook losgeslagen. Had er altijd vriendinnetjes naast onder het mom van: 'Ik ben artiest dus dat moet kunnen.' Na acht jaar trok ik dat niet meer. Ik keek eens om me heen en heb de eerste de beste goed gebouwde Spanjaard die ik tegenkwam mijn bed in gesleurd. Tja, toen was het huis natuurlijk te klein, zo gaat dat bij dat soort mannen – maar de wraak was zoet. Inmiddels zijn we goed vriend, hoor.

Mijn relatie was uit, ik was 31, de band waar ik in speelde lag uit elkaar en ik had het idee:

'Ik heb niets tegen een vrij huwelijk, ieder zijn sexleven. Maar dóe het gewoon en val mij er niet mee lastig'

nu moet er eens iets gaan gebeuren wat wél succesvol is. Een meidenband wilde ik oprichten en die moest dan De Doos gaan heten. Een beetje vrij naar de band van Courtney Love die Hole heette. Hilarisch vond ik dat. Alleen: dan moest er wel repertoire zijn. Ik had wel die liedjes van Erik liggen, maar dat waren allemaal van die gebroken-harten-liedjes. Veel te dramatisch en te zwaar. Mijn eigen stijl moest ook om te lachen worden. Ik heb mezelf een half jaar opgesloten en heb in die tijd twintig liedjes geschreven. Met Barbara Tiggeler, een vriendin van het conservatorium die zang had gestudeerd, heb ik die liedjes een keer tussen de schuifdeuren opgevoerd. Dat was zó'n >

‘Ik dacht: zet het raam
maar open, dan spring ik
naar beneden.
Ik hoef mezelf niet meer’

succes! Iedereen zei: ‘De teksten zijn zo goed, daar moet je geen band achter plakken.’ Dus werd De Doos een duo. We schreven ons in voor het Amsterdams Kleinkunst Festival 2000 en werden prompt tweede, ook al waren we nog maar heel kort bezig. Zo stapte ik op mijn 33e de wereld in die cabaret heette.

Vrijwel direct na het festival kreeg Barbara in korte tijd twee kinderen. Maar ik was rete-ambitieuze, ik wilde vooruit, een impresariaat regelen en veel optreden. Dus bleef ik maar aan haar trekken. Uiteindelijk bedacht ik: ik moet me niet zo afhankelijk van haar opstellen. Ik heb tegen Barbara gezegd dat ik alleen verder wilde. Dat was een moeilijk besluit, maar het moest gewoon. Mijn teksten werden ook steeds persoonlijker en het klopte steeds minder dat iemand anders ze stond te zingen. In februari 2003 deed ik solo mee aan het Leids Cabaret Festival. Ik vond het doodeng, maar haalde toch weer een tweede plaats in de finale. Geweldig natuurlijk. Vanaf dat moment wist ik: dit is echt wat ik wil doen! Humor is ook vreselijk leuk om te maken – en ik heb blijkbaar toch het lef om daar te gaan staan.

Ik had nooit het idee dat ik kinderen wilde.

Ik was altijd zo met muziek en schrijven bezig. Na mijn relatie met Erik ben ik vier jaar alleen geweest en daarna heb ik een paar jaar iets met Kees Torn (collega-cabaretier,

red.) gehad. Hij was echt een maatje, mijn beste vriend. Ik weet eigenlijk niet eens precies wanneer het is uitgegaan en ik heb er ook geen liefdesverdriet van gehad. Ons contact is vanzelfsprekend overgevloeid van een relatie naar een goede vriendschap.

Met Jaap, mijn huidige man en de vader van mijn kind, speelde ik dertien jaar geleden in een band, hij is bassist. Ik vond 'm toen al leuk maar ik was bezet, en hij ook. Foute timing dus. Bijna vier jaar geleden kwam ik hem steeds maar weer opnieuw tegen in Utrecht. Dan weer op een rotonde, dan weer in de bibliotheek en dan weer bij de Blokker. In de lente van 2006 kregen we een relatie. Na anderhalf jaar dacht ik: Jaap is echt een leuke man, met hem wil ik wel een kind. Ik was al 39, het had best níet kunnen lukken, maar het lukte meteen! Ik heb wel een héél heftige zwangerschap gehad. Toen ik 31 weken zwanger was, werd ik opgenomen in het ziekenhuis met een torenhoge bloeddruk. Uiteindelijk kreeg ik zwangerschapsvergiftiging. Nee, ik was in die tijd niet bezorgd om mijn kind, dat klinkt misschien heel erg, maar ik voelde instinctief dat het met hem wel goed zat. Ik was bang voor mezelf. Ik werd heel erg ziek, hield dertig liter vocht vast. Ik kreeg magnesiumsulfaat, een paardenmiddel om mijn bloeddruk te verlagen en daar kreeg ik een onbeschrijflijke hoofdpijn van. Ik heb echt gegild tegen hele lieve zusters. Ik dacht: zet het raam

maar open, dan spring ik naar beneden. Ik hoef het kind niet meer en ik hoef mezelf ook niet meer. Ik wilde na drie dagen pijn alleen maar naar de operatietafel worden gereden voor een keizersnee. Maar de doktoren wilden mijn zwangerschap nog een week rekken. Terwijl ik alleen maar kon denken: haal het kind er nú uit want ik word gek! Toen Tom er eenmaal was, was ik zielsgelukkig met hem. En dat ben ik nog steeds. Nee, ik wil geen tweede kind. Ik wil graag blijven werken en met één kind is dat nou eenmaal makkelijker te combineren. Bovendien heeft Jaap een dochter van bijna 8 uit een eerdere relatie die de ene week twee, en de andere week vier dagen bij ons is. Wat mij betreft is het zo gezellig en vol genoeg bij ons.

Jaap en ik hadden in eerste instantie besloten allebei ons eigen huis te houden. Ja, ik ben echt zo'n mens dat dramatisch gaat zitten zeuren dat ze een eigen plek nodig heeft om te schrijven. En op het gebied van wonen en ruimte was ik gruwelijk verwend. Ik heb namelijk jarenlang als antikraakwacht in de meest waanzinnige huizen gewoond. Tot afgelopen zomer woonde ik in een monumentale sluiswachterswoning aan de rand van Utrecht bij het kanaal. Dat was helemaal geweldig, met drie terrassen en een weids uitzicht over het water. Ik heb ook twee jaar lang in een vrijstaand boshuis in Den Dolder gewoond met een eigen tennisbaan in de tuin en in een oud kantongerechtigebouw >

‘Zodra mensen voor mijn gevoel ergens in doorslaan, word ik recalcitrant’

in Gorinchem dat ik helemaal voor mezelf had. Ik wilde graag in de sluiswachterswoning blijven zitten, maar in de praktijk deden Jaap en ik niets anders dan heen en weer reizen en al die overdaad aan woonruimte gaf meer onrust dan rust.

Nu zijn we van de zomer dus getrouwd en ben ik bij Jaap ingetrokken in zijn rijtjeshuis in Zeist! Haha. Ja, dit is een grote bron van inspiratie voor mijn nieuwe theaterprogramma. Zeist is namelijk enerzijds een gigantisch zweefdorp, een echt sofendorp vol met Vrije Scholen, natuurgenезers, sjamanen en ingewikkelde paardenfluisteraars. Je ziet hier veel van die types met rieten manden vol gezonde bruine boterhammen aan het fietsstuur, fladderend in Cora Kempermanjurken op weg naar de volgende healing. In elk landgoed kun je hier weer een andere cursus clownerie of auralezen volgen.

Anderzijds zit het hier ook vol met van die mensen met veel te veel geld die allemaal dezelfde kekke truitjes, hippe kraagjes en dure brillen dragen. Net als tijdens mijn jeugd in Bilthoven. Ja, haha, ik zal er wel vrienden maken nu ik dit roep!

Ik ben altijd enorm nerveus geweest voor alles wat ik op muzikaal gebied heb gedaan. Op het conservatorium en later als ik met anderen optrad of voor anderen schreef, had ik steeds het idee dat het perfect moest zijn. Nu ik zelf mijn eigen repertoire zing, is die

onzekerheid zo goed als verdwenen. Ik heb steeds meer het idee dat het klopt wat ik sta te doen. Het eeuwige gevoel van doe-ik-het-wel-goed-genoege is weg. Ik wil nog minstens drie programma's maken, nog een jaar of negen op het podium staan. Zo denk ik er nu over, maar misschien verandert dat ook weer hoor. Daarna wil ik in principe graag weer liedjes voor anderen schrijven. Ik schrijf momenteel twee keer per maand het themali ed voor het tv-programma *Andermans veren*: het Veertje. Door zo veel te schrijven, ook onder druk van deadlines, krijg ik het vak steeds beter onder de knie. Vroeger begon ik gewoon met schrijven en dacht: ik zie wel waar het schip strandt. Tegenwoordig denk ik van tevoren beter na: wát wil ik vertellen, hoe construeer ik mijn zinnen? Hoe bouw ik de spanning op? Ik zou het rond mijn 50e ook leuk vinden om les te geven in liedtekstschrijven op een kleinkunstacademie. Momenteel geef ik naast het optreden acht uur per week gitaarles op muziekschool Ceres in Utrecht.

Ik kan echt met verbazing kijken naar hoe anderen in het leven staan, naar de kracht en de moed die sommige mensen hebben. Ik heb een vriendin, echt een dijk van een wijf, die in één jaar tijd een vervallen boerderij heeft gekocht en opgeknapt. Helemaal zonder aannemer, met de hulp van vier klus-Polen. Ja, ik heb heel veel vriendinnen en ik

draag ze op handen. Mylou Frencken is ook een geweldige vrouw. Ik ken haar nu een jaar of vijf en we hadden vanaf het eerste moment een klik.

Ik ben zelf niet met een geloof opgevoed of met een bepaalde waarheid. Ik denk dat ik daarom met veel scepsis naar mensen kijk die wél met grote stelligheid ergens in geloven. Of dat nou in een god is of in hetpaard-als-therapeutisch-leermeester. Ik ben behoorlijk allergisch voor de meeste vormen van zweverigheid en dan vooral het enorme fanatisme dat ermee gepaard gaat. Ik heb in het verleden heus weleens mijn aura laten lezen en dat vond ik ook heel spannend. Wat zouden ze zien, wat hebben ze daarover te zeggen? Daar kwamen ook weleens rake dingen uit. Maar zodra mensen voor mijn gevoel ergens in doorslaan, word ik recalcitrant. Over dit soort onderwerpen maak ik cabaret. Wat ik ook heel verschrikkelijk vind, zijn van die reiki-types die geld uit de zakken van ziek en zwakbegaafde tobbers kloppen. En ik ben ook tégen reïncarnatie.

Weet je, ik vind gewoon wat er nu op dit moment gebeurt al erg bijzonder en de moeite waard. Dat wij hier dit leuke gesprek hebben. Dat ik straks naar Zeist terugrijd en dat mijn man en kind daar met een glaasje wijn en olijven op me wachten. Op naar het rijtjeshuis! **«**

Voor speellijst zie www.dorinewiersma.nl